

малко селяни, които имали своя земя и свои кжщи, а повечето били кмети. Сжщиятъ за обяснение на думата „чит-лук“, дава доста подробности за чифликъ-сайбиитъ и чифлицитъ въ Сърбия. Той казва, че въ Сърбия чифликъ се наричало онова село, което, освѣнъ спахията, имало още единъ господарь, които се наричаль чифликъ-сайбия, а хората, които седѣли и работили на неговия чифликъ, се наричали чифчии. Чифликъ-сайбията считаль, че земята е негова, но, въпрѣки това, той нѣмаль право да изпжди чифчиитъ си отъ тѣхнитъ части, освѣнъ ако нѣкое сѣмейство съвсѣмъ измре. Кжщитъ и другитъ здания били на чифчиитъ, които могли да ги отчуждаватъ. Тѣ могли срѣщу извѣстно възнаграждение да отстѣпятъ на другою своята часть отъ ниви и други недвижими имоти, но заедно съ задължението си спрѣмо чифликъ-сайбията. Чифликъ-сайбиитъ бранѣли и защищавали своитъ чифчии отъ другитъ турци, и затова никой не смѣяль да безпокои чифчиитъ на нѣкой великъ и силенъ ага, и когато даже тѣ извършали нѣкое прѣстѣпление или нарушение. Сжщиятъ говори, че се прѣдавало, че порано и христианитъ имали чифлици, особено въ Стари-Влакъ и Херцеговина, но турцитъ за нищожни цѣни имъ ги взели. И въ негово врѣме въ Херцеговина още имало много малко христиани чифликъ-сайбии, които притежавали само по нѣкоя кжща. Вукъ Ст. Караджичъ прѣдполага, че нѣкои села още отъ старо врѣме били чифлици и имали господари; но най-голѣмата часть отъ тѣхъ турцитъ въ разни размирни врѣмена завладѣли. Често нѣкой селянинъ, за да се отърве отъ нѣкоя бѣда, прибѣгвалъ до протекцията на нѣкой силенъ и влиятеленъ ага, когото признавалъ за свой господарь и ставаль неговъ чифчия. Послѣдниятъ слѣдъ това на сила и съ разни заплашвания и глобявания, заставяль всички селяни отъ това село да му се продадатъ и да станатъ